

scarlett
wilková
desetkrát
a dost

motto

Desetkrát a dost

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.motto.cz

www.albatrosmedia.cz

motto

Scarlett Wilková

Desetkrát a dost – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2023

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

scarlett
wilková
desetkrát
a dost

motto

© Scarlett Wilková, 2023

Cover photography © Evelina Kremsdorf / Trevillion Images

ISBN tištěné verze 978-80-267-2545-9

ISBN e-knihy 978-80-267-2577-0 (1. zveřejnění, 2023) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-267-2578-7 (1. zveřejnění, 2023) (mobi)

ISBN e-knihy 978-80-267-2576-3 (1. zveřejnění, 2023) (ePDF)

Nevěřil, že bude mít takovou odvahu.

Ale dokázal to.

Stačilo pár rychlých kroků. Zaklonil hlavu. Do očí mu prudce zasvítilo zapadající slunce, které právě viselo přesně v jejím středu. A pak jí prošel. Prošel Portarou. Do minulosti? Do budoucnosti? Na cestovatelských diskusních fórech zaměřených na Řecko se turisté často svěrují s pocity, které v nich Portara vyvolává. Píší, že k ní po příjezdu do Chory mířili bezmyšlenkovitě, téměř omámeně, jako komáři vábení světlem. Tyhle pokusy o cestopisy ho rozčilovaly. Internet ve většině lidí vzbuzuje pocit, že jsou zajímaví, výjimeční, a tudíž je jejich posláním dát o tom zbytku světa vědět. Takže píší a fotí jako zběsilí, protože si myslí, že to je způsob, jak svou výjimečnost prokázat. Výsledkem je, že virtuální prostor zamořují popisováním návštěv kdejaké díry. Ke každému šutru, zřícenině, jeskyni či kusu rozpadlé sochy přidávají slova jako třeba: *magická, mystická, fascinující*... Aby bylo jasné, že výjimeční lidé tráví čas na výjimečných místech.

Mnohokrát se mu stalo, že když pak to či ono tisíckrát zhlédnuté a na internetu květnatě popsané místo viděl ve skutečnosti, nijak zvlášť magické, mystické nebo fascinující mu nepřipadalo.

Jenže v případě Portary je to jiné.

Stojí na pahorku spojeném s městečkem úzkou šíjí z obou stran zalévanou obrovskými vlnami. Vypadá... Jak vypadá? Jak popsat něco, co ze všeho nejvíc připomíná dveře vedoucí odnikud nikam? Futra tvořená obrovskými kvádry z mramoru uloženými tak, že z nich vznikla brána velká, jako by jí měli procházet obři, mimozemšťané, bohové. Bytosti, které si obyvatelé ostrova ve snech, pohádkách a příbězích představovali tak vysoké, že pro ně postavili vchod, kterým by byly schopny projít. Prý to měl být chrám. Ale přišly války, horší časy, tak zůstalo jen u dveří. A ty tam stojí asi dva tisíce pět set let. Jak před dvěma tisíci pěti sty lety lidé dokázali přemísťovat a ukládat tak obrovské mramorové kvádry? Jakým způsobem to udělali? Kdo jim pomáhal? Ty obrovské bytosti, kterým chrám měl sloužit? Co když tady skutečně žili bohové tak velcí, že tohle monstrum byly obyčejné dveře, které vedly do kuchyně nebo do ložnice? Zůstaly tady, zatímco vše ostatní, co stálo kolem nich, se rozpadlo, proměnilo v prach, který zmizel.

Když vkročil na pahorek, byl celý zmáčený vlnami, které ten den s mimořádnou intenzitou narážely do úzkého proužku země spojeného s pevninou. Při úderech tvořily pěnu, která prskala na každého, kdo se odvážil kluzkou cestičku zdolat.

Poměrně svižným krokem vystoupal do mírného svahu, došel k bráně a překročil zábradlí tvořené šňůrami, které ji obklopovalo. Vnímal užaslé, pohoršené i pobavené pohledy stovek lidí, kteří si ji právě fotili způsobně natěsnaní u šňůr vymezujících, kam už se nesmí. Byli mladí, středního věku i staří. Mluvili nejrozličnějšími jazyky. Převažovali sebevědomě vyhlízející chlapíci mající za úkol udělat nejlepší záběr, zachycující Portaru, za ní zapadající slunce a před ní jejich naparáděné ženy. To ony si žádaly snímky na tomto místě, aby si je pak mohly dát na Facebook a Instagram a napsat k nim, že je přitahovalo podivnou silou, že je magické, mystické, fascinující. Nikdo z těch stovek lidí, dychtících po co nejlepším snímku a sdělení všem svým známým, že tady byli, se však neodvážil překročit šňůru, byť to bylo velmi snadné.

Jen on to udělal.

Byla to chvilka. Jen několik vteřin, několik kroků tam a zpět a už se rychle vracel vlnami zmáčenou šíjí k městu. Na jejím konci stál policejní vůz, z něhož právě vystupovali dva muži v uniformách. Vykročili směrem k němu. Aha, takže na Portaru jsou zřejmě namířené kamery a strážci místního pořádku vidí, když se k ní někdo nechová s patřičnou úctou. Nebo tady hoši, nikým neviděni, hlídají někde za některým z těch bílých domečků a čekají, zda se najde nějaký odvážlivec, který Portarou projde, a oni ho za to ihned zatknou a uvrhnou na dlouhé roky do žaláře? Každopádně tady asi nemají

moc co jiného dělat. Co tak asi mohou mít na práci policisté na ostrově Naxos?

„Mluvíte anglicky?“ zeptal se jeden z nich.

Přikývl.

Uvědomil si, že není nervózní. Zvláštní. V následujících vteřinách mohl být zatčen, mohla ho čekat pokuta za zprznění řecké památky, přesto se cítil lehce. Usmíval se. Možná se mu to zdálo, ale měl pocit, že i ti mladí muži v uniformách se trošičku usmívali, byť své tváře ovládali, jak to měli naučené. Ale třeba si to jen namlouval, protože mu svět v tu chvíli připadal nezvykle pěkný. Že by se mu už začínalo plnit to, co si přál, když zaklonil hlavu a prošel pod tím mramorovým kolosem? Že by to skutečně fungovalo?

Tak dobře se necítil už léta. Vlastně nikdy za celé ty roky vyplněné pochybnostmi, které se v jeho hlavě usadily od chvíle, kdy seděl v taverně jednoho starého Řeka a ten mu řekl: „Pamatuj si, že lepší je stáří orla než mládí vrabce.“

Od té doby hledal odpověď na otázku, jestli se může stát ve stáří orel z toho, kdo se celý život cítil být vrabcem.

1.

Průzkum odhalil, že většina lidí žijících s partnerem se oddává milování i dlouho po oslavení osmdesátých narozenin a nemálo z nich provozuje pohlavní či orální styk klidně i po devadesátce.

Tak to jste dost vedle a příští průzkum byste měli udělat tady u nás, pomyslela si Briana a odložila časopis, který si kupovala každý čtvrtek. Texty v něm se jí zdály být pitomější a pitomější. Vyšla ze dveří, zabočila vlevo a vydala se dlouhou chodbou se žlutými zdmi zdobenými infantilními obrázky s kočičkami a štěňátky. Před dveřmi na jejím konci na chvíli zaváhala, ale pak rázně zaklepala. Otevřela, nasadila nejsilnější a nejjistější tón hlasu ze všech, které měla v zásobě, a řekla: „Tak, Adolfku, zvládneme to dnes spolu, co myslíte?“

Věděla, že místo slovní odpovědi se jí může dostat několika variant reakce, a tak doufala, že dnes nepřijde ta, kterou se pan Adolf zapsal do dějin domova pro seniory Kopretinka. Název tohoto zařízení je poetický, nicméně situace, které se v něm

odehrávají, s romantikou nic společného nemají. Briana tady pracovala dvacet let, což je téměř rekord, protože životnost zaměstnanců Kopretinky byla výrazně nižší. K častým odchodům v posledních letech přispívala záliba pana Adolfka, který po každém, kdo vstoupil do jeho pokoje, něco házel. Škála vrhaných předmětů byla široká, pokoj malý a úzký, trefa tedy bývala zpravidla přesná.

Briana tentokrát dostala zásah do tváře. Praštila ji vržená lžice. Pokojem se nesl zápach, který byl s jinými druhy zápchů nezaměnitelný.

„Tak co navrhujete, Adolfku? Mám vás tady v tom nechat přes noc, nebo se teď ode mě necháte umýt?“

„Táhni!“

„Fajn, tak si v tom smradu ležte.“

Briana si u umyvadla otírala tvář, zkoumala ji v zrcadle a přemýšlela, zda by si neměla opláchnout vlasy pod sprchou. Kousek Adolfových výkalů jimi pronikl až na kůži a nešel odstranit tak snadno jako ty, které jí ulpěly na tváři. Lžice, kterou po ní Adolfek hodil, totiž byla předtím ponořená do toho, co právě spočívalo v toaletní židli stojící vedle jeho lůžka. Mezi zaměstnanci domova Kopretinka byl vrh lžící smočenou ve výkalech označován za Adolfův majstrštyk a na žebříčku způsobů, jak zdejší obyvatelé bojují s personálem, zaujímal nejvyšší příčku.

Briana se rozhodla, že mytí svých vlasů odloží na později, protože se v sesterně právě rozezněly dva

zvonky najednou. Podívala se na panel, ze kterých pokojů zvonění vychází, a vydala se na obchůzku.

Paní Libuše spadl přehrávač cédéček a potřebovala ho podat.

Paní Anička se chtěla zeptat, proč jí ještě nepřinesli snídani.

Briana našla Libuše přehrávač, vysvětlila Aničce, že je devět večer, a snídaně tedy ještě nebude, a vydala se znovu za Adolfem. Věděla, že tentokrát už na ni nic nepřiletí. Adolf po ní vrhal lžíce, vidličky a nože vždy jen jednou denně, zatímco na ostatní kolegy i vícekrát za sebou. Briana věděla, že ji má rád a že jí teď dovolí, aby ho umyla. Protože nakonec se od ní vždy nechal umýt, pak už celou noc nezvonil, a když se na něj chodívala v noci podívat, pokaždé ve spánku působil spokojeně, dokonce se mírně usmíval.

Dnes to vypadalo na poměrně příjemnou noční službu.

Už spal i pan Ludvíček, který byl nebezpečný tím, že v noci občas vyrazil ze svého pokoje na chodbu. Pokud vrátný, který měl jednotlivé chodby zobrazené na monitorech v recepci, právě na chvíli v kratinkém spánku přivřel oči, pečovatelka na noční službě neměla šanci zjistit, že se Ludvíčkovi podařilo tichounce vejít do některého z pokojů a právě se tam snaží k někomu přilehnout. Stalo se to už vícekrát. Jedna z obyvatelek domova seniorů poté Brianě vyprávěla, že se k ní snažil uložit do postele, tlačil ji ke stěně a říkal přitom: „Uhni.“

Některé z dam, které Ludvíček tímto způsobem probudil, křičely, jiným se podařilo v šoku nahmatat alarm, kterým se přivolává personál. Pro jednu paní poté musela být přivolána sanitka, protože zdravotní sestra pojala podezření, že má infarkt. Zamknout Ludvíčka na noc v jeho pokoji nešlo. Briana to jednou v přátelském rozhovoru navrhla jeho synovi. Ten neodpověděl, jen pokyvoval hlavou, ale poté navštívil ředitele domova a oznámil mu, že na Kopretinku podá žalobu, protože má podezření, že jsou v ní klientům upírána základní práva, tedy například volnost pohybu. Ředitel si Brianu zavolal a připomněl jí, že s příbuznými klientů mohou mluvit výhradně vedoucí jednotlivých pater, nikoli řadové pečovatelky, a pohrozil jí výpovědí. Za situace, kdy na každém patře chyběli minimálně čtyři zaměstnanci, to Brianě přišlo úsměvné, nicméně slíbila, že už nikdy s žádným rodinným příslušníkem mluvit nebude. Netušila, jak tento příkaz v praxi realizovat, protože právě za ní chodila většina příbuzných, kteří se na něco chtěli zeptat. Ale co byl větší problém, samotní klienti vyslovovali přání „ať přijde Brianka“, případně „ať mi to udělá Brianka“. Což přivádělo vedoucí patra do stavu nepřičetnosti. Vedení domova Kopretinka totiž důrazně dbalo na to, aby se pečovatelé u jednotlivých klientů střídali, a pokud je nemají podle rozpisu ten den na starost, nemají v jejich pokojích co dělat. Prý proto, aby si k nim nevytvořili citový vztah. Toto pravidlo zaměstnanci často slýchali na

poradách, přičemž se všichni uculovali, protože si nedovedli představit, jak by si mohli vytvořit citový vztah například s Adolfem.

Pokaždé když Briana po šesté ráno odjížděla z noční směny domů, přemítala v autobuse, jestli by byla vůbec ještě schopna nějaký citový vztah navázat. Měla pocit, že v posledních letech se v časopisech a na internetu častěji než v minulosti objevují články a rozhovory o milostném životě lidí v jejím věku. Přemýšlela, jestli tomu tak bylo vždycky, jen to dříve nevnímala, protože ji tato témata nezajímala, nebo jestli nyní nastala doba, kdy každý její spoluobčan ve věku padesát a výše žije naplněným citovým životem, provozuje sex několikrát týdně, cestuje, baví se a radostně vítá každý nový den, zatímco ona jediná žije na hony vzdálená tomuto pěknému trendu.

Briana radostně vítala jen chvíle, kdy po půlhodinové cestě autobusem prošla sídlištěm, vyjela výtahem do jedenáctého patra a vešla do svého bytu. Vykoupala se, umyla si konečně pořádně vlasy šamponem s vůní tropického ovoce, lehla si do postele a doufala, že usne, což se jí nepodařilo, protože jedenáctipatrový panelák právě ožíval ranními zvuky. Jeho obyvatelé odcházeli do práce.

A tak ležela s peřinou přetaženou přes hlavu a snažila se nevnímat bouchání dveří a monotónní zvuk výtahu.

Tohle je už všechno?

Takhle bude vypadat zbytek mého života?

Jediným vzrušením bude tipování, co po mně někdo v práci hodí?

Mladší kolegyně často mluvily o tom, že se těší na mateřskou. Starší kolegyně často mluvily o tom, že se těší na důchod. Briana se netěšila na nic. Mateřskou měla dávno za sebou a důchod daleko před sebou. Nevěděla, na co by se mohla těšit, a neměla nikoho, s kým by o tom mohla mluvit.

Jediné, co cítila, byla zlost na bývalého manžela, která přetrvávala i mnoho let poté, co jí oznámil, že se dusí, a proto se rozhodl další fázi života prožít aktivněji než dosud.

Zamiloval se do ženy, která si nechávala opravovat auto v jeho servisu, což ale Briana zjistila o hodně později, až poté, co si po podepsání rozvodových papírů jako správní kultivovaní lidé, kteří po rozvodu zůstávají přáteli, zašli společně na kávu. Briana nikdy nechápala, proč lidé, kteří se rozvedli, s oblibou mluví o tom, že zůstali přáteli, že spolu chodí na kafe a tak. Až když se do té situace dostala sama, pochopila, že jde o čas zvláštní otupělosti, v níž je člověk tak citově vyčerpan, že už mu nezbývá kapacita dát najevo vztek, zklamání, lítost, a tak se jen usmívá a srká kávu.

U kávy jí její čerstvě bývalý manžel sdělil, že o ni nemá strach, protože je silná. Ovšem jeho nová paní je slabá a citlivá. Upřesnil, že dotyčná má za sebou hodně zlého a během života s tím moulou, který neměl řidičák a musela ho všude vozit, a dokonce musela jezdit i do autoservisu, ztratila

dost sebevědomí, které jí on teď navrácí. Na závěr svého projevu Brianu oslovil „zlato“, políbil ji a to bylo naposledy, kdy se viděla s mužem, se kterým měla syna, kvůli němuž přerušila a nikdy nedokončila vysokou školu a celý život poté umývala zadky chlapům, kteří po ní házeli hovna.

Briana si po rozvodu za polovinu z prodaného společného bytu koupila malý jednopokojový byt v paneláku, který byl tak drahý, že si na něj ještě musela část sumy půjčit. Tu teď splácela bance z příplatků za přesčasy, noční a víkendové služby, které si ochotně brala, za což ji kolegyně milovaly.

Za dobu, co začala žít sama, přibrala patnáct kilo, což bylo zvláštní, protože většina žen tvrdila, že se po rozvodu dostaly do lepší kondice, cítí se lépe a vypadají lépe, protože už nemusejí žádnému chlapovi vyvařovat, a stravují se tedy lehce a zdravě. Briana se stravovala v kantýně domova Kopretinka, a když zrovna služby vyšly tak, že po několika nočních měla několik denních, večery trávila doma přežíráním se u televize. Občas se postavila nahá před zrcadlo a mačkala si břicho. Chytala do dvou prstů vše, co na něm dříve nebylo a nyní to tvořilo hmotu, která šla uchopit, zmáčknout, ba dokonce i trochu natáhnout. Dočetla se, že to je dobrý způsob, jak se sama sobě zhnusit natolik, že pak přijde chuť cvičit a jíst zdravě. Zhnusená byla, ale chuť cvičit a jíst zdravě nepřicházela.

Její syn žil v Německu. Byl tam prý velmi úspěšný programátor a Briana na něj byla hrdá. Hrdost

však byla to jediné, co ze syna měla. Naposledy ho viděla před rokem a už tři roky jí sliboval, že se jí podívá na její starý notebook a udělá s ním něco, aby mohla používat počítač, jako to dělají normální lidé v jednadvacátém století, jak říkával se smíchem, když občas, tak jednou za čtvrt roku, zatelefonoval. Často navrhoval, že se spolu propojí přes nějaké technologie, kterým Briana vůbec nerozuměla, takže tuto možnost vždy nějak zamluvila. Párkrát jí e-mailem poslal odkazy, na které měla kliknout, naposledy například toto: David is inviting you to a scheduled Zoom meeting:

<https://us05web.zoom.us/j/89517699709?pwd=b1J0UkoxRm13YjZwamhiblNnanc1dz09> Meeting ID: 895 1769 9709 Passcode: XX2hRV

Nevěděla, co si s tím počít, a David po čase pochopil, že je zbytečné matce komplikovat její už tak mizerný život.

Život mizerný byl, jinak se opravdu označit nedal, říkala si Briana, protože si čím dál více uvědomovala, že ten svůj věnovala manželovi a synovi. Kvůli nim každý rok pekla, vařila, zdobila byt na Vánoce, oběma dlouho předem vybírala dárky, které krásně balila a převazovala lesklou stuhou. Muž jí pod stromek dával dárky možná tak prvních pět let, co spolu byli. Pokud si vzpomínala, tak vždycky parfém. Pak jí vždy 23. prosince večer dal tisícovku se slovy: „Na, kup si něco.“ Později jí už ani nic neříkal a tisícovku nacházela 23. prosince tu na stole v kuchyni, tu na botníku v předsíni. Přemýšlela, jest-

li si její muž opravdu představoval, že 24. prosince poběží do obchodního centra rychle si něco koupit. Že na to má čas, že jí něco takového udělá radost. Takže si vždy něco přesně v hodnotě tisíc korun sama koupila už někdy na podzim, sama si to krásně zabalila a převázala lesklou stuhou a sama to dala pod stromek. Když to pak rozbalovala, usmála se na muže a řekla, že děkuje, přičemž syn obracel oči v sloup. V Brianě jeho reakce probouzela naději, že vidí, jak příšerné může manželství být, a bude se snad k nějaké své budoucí ženě chovat jinak.

Během jejich vzpomínek a přemýšlení nad tím, jak se asi její syn chová k ženám a zda nějakou vůbec má, panelák ztichl. Jeho obyvatelé odešli do práce. Briana zapnula televizi. Právě tam hovořila nějaká psychologka o tom, že životní období mezi padesátkou a sedmdesátkou je nejlepší a člověk by si v něm měl užívat každý den. „Vzpomeňme si, co všechno člověk stihne za dvacet let života, když je mladý. Vystuduje, založí rodinu, vybuduje kariéru, vychová děti. Ale když má před sebou dvacet let života po padesátce nebo šedesátce, často je promrhá nicneděláním. Přitom je to stejně dlouhá doba jako ta, za kterou dříve prožil spoustu věcí. Takže je třeba si naplánovat, co všechno za těch dvacet let ještě prožijeme, abychom je prožili naplno,“ vysvětlovala.

Briana vypnula televizi a vzteky hodila ovladačem o stěnu.

Super, už taky házím předměty jako Adolfek. Jen nemám po kom.

2.

První mimické vrásky se objevují ve věku kolem třiceti let, u někoho již v pětadvaceti. V tuto dobu se zpomalují buněčné procesy a snižuje se schopnost regenerace. Člověk začíná stárnout.

Když Přemysl četl tyto věty, seděl na lavičce pod pevností v městečku Parga. Považoval ho za nejkrásnější místo v Řecku. Kdyby na časopis s takovými články narazil někde jinde, utvrdilo by ho to v přesvědčení, že jeho existence je již naprosto zbytečná, protože je prastarý. V poslední době měl ten pocit v nejrozumnějších běžných životních situacích.

Jenže být prastarý v Parze bylo něco jiného než být prastarý v Praze. Zatímco v Praze v něm přemýšlení na toto téma vyvolávalo jen beznaděj a zmar, v Parze se stáří zdálo být v podstatě milou životní epizodou. Tady dokonce přestával myslet na to, že dny jsou kratší, než bývaly. Dříve byly dny delší, o tom byl skálopevně přesvědčený. Jak se mu kdysi táhly ty, které trávil ve škole, v nudném zaměstná-

ní v kanceláři. Ale v poslední době se čas zrychlil, běžel jinak, přímo utíkal.

Přemysl na to téma s nikým nemluvil. Neměl s kým. Jeho známí totiž často hovořili o tom, že prožívají nejlepší období života. Většina z nich trávila hodně času prohlížením internetového portálu s názvem *Bezvašedesátka.cz*. Vycházely tam články pojednávající o tom, že ve věku od padesáti výše je na světě nejlépe. Čtenáři měli možnost v tomto virtuálním prostoru zveřejňovat své vlastní texty, komentáře, či dokonce básně. A tak popisovali, jak se cítí skvěle, kde právě byli na výletě, kolik kilometrů ujeli na kolech, kolikrát do týdne mají sex. Ti, kteří ho právě neměli, tam hledali někoho, s kým by ho mít mohli.

Jak s těmito lidmi mohl mluvit o té záhadě, že se dny zkrátily a čas se zrychlil? Natož o svém pocitu, že od padesátky výše prožívá období nejhorší?

Sex neměl asi tak čtyři roky. Nebo déle? Už si nedokázal vzpomenout. Ale vůbec mu to nevadilo. Událostem a jevům, které se odehrávaly kolem něj, v posledních letech čím dál častěji nerozuměl.

Jeho syn byl barista. Jeho dcera se živila jako výživová poradkyně pro psy. Oba své povolání označovali výrazem *poslání*. Když Přemysl na jedné rodinné oslavě řekl, že mu připadá směšné nazývat posláním vaření kafe a krmení rozmazlených čoklů, manželka ho nazvala ignorantem bez sociální inteligence a dcera se rozplakala. Syn mlčel a posléze prohlásil, že mu to nevadí, protože se už dávno

smířil s tím, že jeho cesta nevede stejným směrem jako cesta jeho otce. Pak zopakoval, že to opravdu nevádí, protože podněty k seberozejví čerpá z motivační literatury a od svého kouče, takže vlastně s tátou mluvit nepotřebuje.

Přemysl si tu situaci pamatoval naprosto přesně, protože proběhla v restauraci, ve které se rodina sešla na večeri. Jeho žena totiž trvala na tom, že je třeba se občas sejít i jinde než při grilování na zahradě. Pamatoval si to i proto, že ho to setkání přišlo na pět tisíc, protože po příchodu číšníka s účtem všichni přítomní čekali, že právě on vytáhne peněženku nejrychleji. Večer mu utkvěl v paměti zejména tím, že u vedlejšího stolu mladá žena kojila dítě, a to tak, že Přemysl měl ničím nerušený výhled na její ňadro. Zaujalo ho a zřejmě na něj koukal déle, než je společensky vhodné, čehož si všimla nejen dotyčná žena, ale i jeho vlastní žena. Tehdy výjimečně pocítil, že mezi nimi ještě stále zůstává jakési souznění – spiklenecky na něj zamrkala, protože téma kojení na veřejnosti bylo jedno z mála, na němž se shodli. Jeho manželce připadalo nevhodné stejně jako jemu, oba ale věděli, že před potomky není dobré tento názor dávat najevo, protože jak dcera, tak snacha své potomky napájely z prsu na všech možných místech od restaurací přes vlak až po lavičku na náměstí.

Přemysla tehdy při večeri však ve skutečnosti mnohem více než ňadro u vedlejšího stolu zaujal fakt, že v rohu restaurace stála plastová ohrádka

plná barevných míčků. Podnik měl poměrně rád, občas do něj se ženou na večeri zašli, ale tato věc v něm dříve nebyla. Uprostřed monstra se v míčkách válelo několik dětí. Poměrně silně řvaly, zatímco jejich rodiče u stolů při jídle a pití rozebírali témata, v nichž kromě slova *poslání* často zaznívala slova *projekt*, *úspěch*, *fúze* či *výzva*.

Přemysl řekl něco ve smyslu, že se hospody mění v dětské herny.

Do této chvíle vlídný pohled jeho ženy nabral jiný odstín. Spiklenecký pohled se změnil, teď by se dal nejvýstižněji popsat jako varovný.

„Ty máš pořád něco.“

„Já jenom říkám, že je divné, že mi při večeri řvou do uší děcka.“

„No jo no...“

„Jen jsem tím chtěl říct, že když jsme byli malí, rodiče nás do hospody nevodili. Když už, tak jen když měl někdo z příbuzných narozeniny, a to nám tam máma zdůrazňovala, jak se slušně chovat. Klece, ve kterých bychom se mohli válet a křičet, nebyly.“

„Ale to je přece fajn, tati, že teď lidé berou děti do restaurací. Chtějí s nimi trávit čas. Děti se tak přirozeně připravují na život.“

„Připravují na život? To jsi mě pobavil.“

„Jak to myslíš?“

„Tak, že až budou dospělí, budou si myslet, že je normální třísknout sebou v hospodě o zem a řvát. Já jsem myslel, že se sem chodí pít, jíst, povídat si.“

Když zaplatil, syn i dcera se rychle rozloučili a zmizeli. V poslední době měl z každého rodinného setkání pocit, že se s ním příbuzní loučí chvatně. Jako by už rádi byli někde, kde nebude on. Podobný pocit měl při pravidelných setkáních s kamarády v hospodě. Podezření, že není u okolí příliš oblíbený, se zintenzivnilo poté, co si uvědomil, že pravidelná hospodská setkání se už delší dobu nekonala. Nebo se konala někde jinde, jindy a nikdo mu to neřekl?

„Problém je v tom, že tobě v poslední době úplně všechno vadí,“ říkala mu žena a Přemysl uznával, že má pravdu.

Nedokázal si vybavit, kdy mu začalo tolik věcí vadit. Jestli to přišlo pomalu, plíživě, nebo se to stalo ze dne na den.

V poslední době si občas vybavoval léta, kdy mu bylo mezi dvaceti a třiceti. Vůně, barvy, oblečení, účesy, jídlo z počátku devadesátých let. Z té nádherné doby, kdy vznikaly stále nové hospody a bary, v nichž se dalo kouřit, nebylo v nich silné osvětlení, nýbrž příjemné přitnutí, a Přemysl v nich vysedával dlouho do noci, a i když pak měl v sobě pět piv nebo pět fernetů smíchaných s tonikem, ráno mu vůbec nebylo špatně, býval svěží a dny nebývaly tak krátké.

Někdy přemýšlel, jestli jeho těžko definovatelný pocit zbytečnosti a marnosti souvisí s tím, že je z generace, která přece měla nejlepší vyhlídky na život příznivější, než byl život jejich rodičů. Prá-

vě lidé v jeho věku – tedy současní padesátníci až šedesátníci – přece v roce 1989 spustili proměnu společnosti, udělali životy veselejší, barevnější, plné příležitostí. Přemysl samozřejmě dobře věděl, že on sám nic nespustil. Nebyl ani součástí-
kou ve stroji, který něco spustil. V roce 1989 nechodil na demonstrace. V listopadu seděl u televize a nevěděl, co si o tom všem, co v ní viděl, má myslet.

Jeho otec tehdy mlčel, jen občas řekl: „Teď je třeba nedělat unáhlená rozhodnutí.“

Naopak děda stával před televizorem tak blízko tváří obrazovce, že ostatní členové rodiny neviděli nic, jen jeho záda. Mával holí, smál se a křičel, že teď ty komunistické svině konečně budou viset. Babička ho tahala za ruku, snažila se ho posadit na pohovku a křičela: „Proboha, mlč, ještě nevíme, jak to dopadne.“

Děda zemřel v létě roku 1990 a babička půl roku po něm. Během toho půlroku o svém muži často říkala, že zemřel šťastný. Věděl už totiž, že rodina dostane zpět činžovní dům na okraji Prahy, který jí komunisté vzali. Přemysl v té době zařizoval vše potřebné, aby se to skutečně stalo, protože jeho rodiče prohlásili, že na běhání po úřadech nemají sílu a že on jediný z rodiny je toho schopný. Bylo kolem toho hodně vyřizování a Přemysl na ně měl čas jen díky tomu, že coby funkcionář podnikového výboru Socialistického svazu mládeže nemusel veškerou pracovní dobu trávit v kanceláři spolu s dalšími

projektanty, ale stačilo říct, že potřebuje něco vyřídit pro svazáky, a jeho vedoucí si nikdy nedovolil žádat bližší zdůvodnění jeho nepřítomnosti. Zaběhlo se to tak, že se ho už pak nikdo nikdy nevyptával, kam jde, a tento stav přetrvával i počátkem roku 1990, když už všichni členové podnikového výboru SSM zdárně předstírali, že s takovým spolkem rozhodně neměli nic společného. Běhání po úřadech a papírování měl tehdy opravdu hodně, takže úplně zapomněl, že někde na ředitelství v podniku leží jeho přihláška do komunistické strany, kterou podepsal poté, co mu nadřízený řekl, že být funkcionářem Socialistického svazu mládeže nestačí a podnikový byt rozhodně nedostane, aniž se stane čekatelem na vstup do strany. Přemysl už žádný podnikový byt nepotřeboval. Byl čekatelem na úřední potvrzení, že jeho rodině byl navrácen činžák s byty a dvěma obchody v přízemí.

Byla to pěkná doba. Přemysl se tehdy těšil na každý další den, na to, co musí vyřídit. V poslední době ho několikrát napadlo, že už zapomněl, jaké to je, když se člověk na něco těší. A věděl, že jeho žena má v podstatě pravdu, když mu čím dál častěji říká: „Proboha, co se to s tebou stalo?“

Jeho myšlenky, které se tak rozběhly do minulosti, zpomalily. Začaly se řadit a po chvíli už byly opět usměrněné a soustředěné na to, co se odehrávalo právě v tuto chvíli. V Řecku v městečku Parga, na lavičce pod obrovskou zkroucenou borovicí stojící na vrcholu srázu pod kamennou pevností. Na

místě, na které se Přemysl každý rok vracel a po každé tam přemýšlel, jaký by život byl, kdyby mu patřila jedna z těch malých loděk, které odvázejí turisty z přístavu a vezou je přímo pod ním, okolo strmého srázu a pevnosti tyčící se nad shlukem barevných domečků dál, na pláž Valtos. Mnohé z nich kormidlovali muži, kteří mu připadali stejně prastaří, jako se cítil být on. Jezdili tam a zpět. Celý den, celý večer, dlouho do noci. Přes den převáželi cizince, kteří se jeli z centra Pargy na Valtos vykoupat, večer ty, kteří byli na Valtosu ubytovaní a chtěli konec dne strávit v rušném přístavu plném obchodů a restaurací. Tam a zpět, tam a zpět, za dvě eura za osobu. Tam a zpět, od konce května do konce září, každý den.

Přemysl dobře věděl, že jeho představa, že by se doma na všechno vykašlal, nechal Ivaně dům, prodal činžák, část zisku rozdělil mezi Ivanu a děti, se zbytkem se odstěhoval do Pargy, koupil si tam domek a lodičku a naučil se ji řídit, je naprostá pitomost. Přesto si každý rok v červenci po deset večerů představoval, že to udělá.

Moře hluboko pod ním bylo minutu po minutě temnější, obzor vypadal jako zasypaný růžovým pudrem, lodičky připomínaly pomalu se pohybující světlušky a Přemysl nabýval dojmu, že svět není tak mizerný, jak se mu zdálo v minulých měsících a jak se mu bude zdát v měsících následujících až do doby, než se do Pargy zase vrátí. Nikam jinam už jezdit nechtěl, přestože se kvůli tomu se ženou

často hádali – ona chtěla poznávat další a další země, on se chtěl vracet tam, kde to znal. „Zdědkovatěl jsi. Vždyť jsi ještě mladý a chováš se jako dědek,“ říkala mu v posledních letech vždy, když začali mluvit o tom, kam pojedou na dovolenou.

Setmělo se. Servírka v restauraci pod pevností rozestavěla na stoly svíčky a tlumeně pustila Přemyslovu nejoblíbenější skladbu, hit skupiny Europe: *The Final Countdown*.

Z minulých let věděl, že ji tady hrají často, což byla další okolnost utvrzující ho v přesvědčení, že toto místo je stvořeno pro něj.

Vydal se na cestu zpět, dolů do městečka. A jako pokaždé, když v noci od pevnosti v Parze odcházel, si dal závazek, že zkusí předstírat, že se cítí být svěží, zdatný, tedy mladý. Že to tentokrát vydrží. Předsevzetí, že se nebude chovat způsobem, který jeho žena nazývala *dědkovatění*, si však v posledních letech dával často. Tak často, jako si lidé dávají závazky, že teď už určitě budou pravidelně chodit do fitka, přestanou kouřit a podobně. Závazky, které nikdy nebývají dodrženy.